

УДК 811.161.2'372.21

КОЗЛОВСЬКА Дар'я Валеріївна

випускниця аспірантури кафедри української мови
Донецького національного університету імені Василя Стуса,
тел.: + 38 (066) 773–75–50; e-mail: kozlovskayadv@meta.ua;
ORCID ID: 0000–0002–5731–5375
DOI: <https://doi.org/10.18524/2410-3373.2018.21.155189>

РОЛЬ ЗООПОЕТОНІМІВ У РОМАНАХ ЛЮКО ДАШВАР І ЛАРИСИ ДЕНИСЕНКО

Анотація. У статті проаналізовано особливості функціонування зоопоетонімів у романах Люко Дашвар і Лариси Денисенко. Зоопоетоніми, що функціонують у текстах, реалізують свої виражальні можливості, отримуючи різноманітне смислове навантаження. **Метою** дослідження є аналіз ролі зоопоетонімів у романах Люко Дашвар і Лариси Денисенко, що передбачає розв'язання таких наукових завдань: виокремити зоопоетоніми з текстів; класифікувати їх за мотиваційним стимулом іменування; розкрити їхнє смислове навантаження. **Об'єктом** дослідження є зоопоетонімія романів Люко Дашвар «Село не люди», «Молоко з кров'ю», «Мати все» і Лариси Денисенко «Кавовий присмак кориці», «Сарабанда банди Сарі», а **предметом** — роль зоопоетонімних одиниць у сюжеті твору. В розвідці використано **метод** аналізу, описовий та контекстуально-інтерпретаційний **методи**. Серед зоопоетонімів досліджуваних романів нами зафіксовано 50 одиниць 5 груп, описано їхні структурні, семантичні та стилістичні особливості. В **результаті** дослідження встановлено, що у творі ім'я тварини, крім виконання функцій ознайомлення з нею читача, окреслення зооперсонажа й участі у творенні образу, виступає засобом художнього втілення авторського світогляду та реалізації ономасторського потенціалу письменниць. Зроблено **висновки** про те, що вибір імені для зооперсонажа переважно детермінований елементами тематики роману та специфікою сюжету.

Ключові слова: вітопоетонімія, поетонім, зоопоетонім, зооперсонаж, мотиваційний стимул іменування, смислове навантаження.

У художніх творах поетоніми виступають носіями текстотвірної функції, слугуючи допоміжним засобом побудови зв'язного, логічного сюжету. Основне навантаження у виконанні цієї функції лягає на антропоетоніми, у зв'язку з чим в ономастичних дослідженнях не надто

багато уваги приділяється питанню функціонування зоопоетонімів у художніх текстах. Проте не можна скидати з рахунків значущість цього розряду вітопоетонімії, що виражається в участі у реалізації тематики твору та авторської ідеї взагалі. Дослідниці О. С. Горбач, О. В. Мініна, Я. М. Шебештян та ін. у своїх працях розглядають структуру, семантику, функції зоопоетонімів у творах, їхні виражальні можливості, важливість для створення різноманітних художніх ефектів тощо.

Яскравими прикладами послуговування зоопоетонімією у тканині тексту можна вважати романи представниць сучасної української прози Люко Дашвар і Лариси Денисенко. Зоопоетоніми є невід'ємною складовою ідіостилю письменниць, місткими характеризувальними компонентами образів зооперсонажів, їхніх звичок, уподобань, місця проживання, життєвих умов тощо. **Актуальність** нашої статті обумовлена недостатнім вивченням значення зоопоетонімів у архітектоніці текстів сучасної української прози загалом та обійденням увагою в цьому контексті творчості таких її репрезентанток як Люко Дашвар і Лариса Денисенко зокрема. В попередніх розвідках ми детально зупинялися на різних аспектах функціонування антро-, топо-, прагма-, ідеопоетонімів у творах сучасних письменниць, а наразі ставимо перед собою завдання з'ясувати сюжетотвірну роль зоопоетонімів як пласту онімних одиниць, що набувають у художніх текстах нового змісту та стають стилістично маркованими. З цим пов'язана **наукова новизна** дослідження, яка полягає в тому, що вперше висвітлено місце зоопоетонімів у творах вищеназваних авторок. **Мета** пропонованої статті — проаналізувати функціонування зоопоетонімів у романах Люко Дашвар і Лариси Денисенко, що передбачає розв'язання таких **завдань**: виокремити топопоетоніми у текстах; класифікувати їх за мотиваційним стимулом іменування; розкрити їхнє смислове навантаження. **Об'єктом** дослідження є зоопоетонімія романів Люко Дашвар «Село не люди», «Молоко з кров'ю», «Мати все» і Лариси Денисенко «Кавовий присмак кориці», «Сарабанда банди Сарі», а **предметом** — роль зоопоетонімних одиниць у сюжеті твору. У статті застосовано такі **методи**: метод аналізу; описовий метод для класифікації зоопоетонімних одиниць; контекстуально-інтерпретаційний, за допомогою якого на підставі врахування контекстів здійснено інтерпретацію інформації, закладеної у текстах завдяки вживанню зоопоетонімів. **Загальнонаукове значення** цієї роботи виражене у спробі

продемонструвати важливість зоопоедонімів як структурних елементів сюжету будь-якого твору на прикладі вибраних текстів, інакше кажучи — у здійсненні своєрідного зрізу досліджуваної проблеми за допомогою ілюстрування конкретними слововживаннями різних аспектів уживання зоопоедонімів у канві художнього твору.

Сучасні ономастичні дослідження традиційно позначені особливим інтересом до антропоетонімів, які, хоч і є найважливішою групою пропріальних одиниць в архітектоніці художнього тексту, не вичерпують усіх виражальних можливостей онімних засобів. Авторка дисертації про сучасну українську літературно-художню зоонімію Я. М. Шебештян відзначає, що цей розділ поетонімії «є також суттєвою ланкою в організації художнього тексту та як спосіб номінації персонажа має значні стилістичні ресурси» [11, с. 3]. На її думку, в художньому тексті ім'я тварини приваблює дослідника тим, що використовується «не з утилітарних міркувань, не для маніпулювання твариною (підкликання, «спілкування»), а для створення художнього образу, ознайомлення з ним читача» [11, с. 6]. Погоджуючись із цим твердженням, ми не можемо обійти увагою зоопоедоніми досліджуваних романів.

Згідно із класифікацією вченого-ономаста М. М. Торчинського, серед зоопоедонімів п'яти досліджуваних у роботі художніх текстів нами зафіксовано 50 одиниць 5 груп (292 слововживання): 38 кінопоетонімів (264) — клички собак; 4 фелопоедоніми (17) — клички кішок; 1 гіппопоедонім (1) — кличка коня; 1 поркопоедонім (2) — кличка свині; 6 інсектопоедонімів (9) — власні назви комах.

Люко Дашвар у романах «Село не люди» та «Молоко з кров'ю», зображуючи сучасне село, використовує небагато зоопоедонімів: 4 (32 слововживання) — в «Селі...», в тому числі 3 кінопоетоніми (31) — *Рудий* (13), *Чубчик* (12), *Чудний* (6) і 1 гіппопоедонім (1) — *Голубчик* (1); 2 (3 слововживання) — у «Молоці...», в тому числі 1 поркопоедонім — *Микитка* (2) і 1 кінопоетонім — *Шарики* (1). Увівши у сюжет кілька зооперсонажів, авторка робить розповідь про село більш гармонійною, і, відповідно, використавши декілька зоопоедонімів, робить поетонімію кожного з романів більш зв'язною, поєднавши зоопоедоніми — безпретензійні, невибагливі клички, традиційні для тварин у селі, — з антропоетонімами-іменами їхніх хазяїв, які теж є звичними для села: *Килина* — *Рудий*, *Чубчик* («*Вулицею імені Леніна*

до них ішла баба *Килина* з *Рудим* і *Чубчиком*» [6, с. 69]; «Баба *Килина* перехрестилася на образи, з мазанки виповзла: — *Рудий! Чубчику! Гайда... Біду чую*» [6, с. 144]); *Катерина* — *Чудний* («*Катерина* притисла до себе тремтячого мопсика... Такий ти чудний пес. У Шанівці таких не було. А от назву тебе *Чудний*. Добре? Мопсик лизнув *Катерину* просто в ніс. Та розсміялася. — Погодився? От і добре...» [6, с. 210]; «*Обернулася. Мопсеня* — у снігу по вуха. Дереться за нею, мов за останньою надією. — *От ти чудний...* — усміхнулася. — *Тепер точно буду звати тебе Чудним...* І пішли вони з мопсиком на пару — бозна куди» [6, с. 213]; «— *Чудний ти мій!* — синіми од морозу руками *Катерина* притискала собача до себе. — *От і не одна я... До села б добратися...*» [6, с. 221]); *Тарас Петрович* — *Микитка* («— *Добрий вечір! Мабуть, для Тараса Петровича* це була кодова фраза... *Усе, що буде після стаграм для хоробрості, вчителька знала у деталях: друга — за моряків, третя — за жінок, четверта — за хряка Микитку...*» [5, с. 84]).

Авторка, передаючи за допомогою пар антропоетонім — зоопоедонім зв'язок людей і тварин у селі, демонструє читачеві, що свійські тварини є невід'ємною частиною життя селян. На відміну від містян, які можуть вважати домашніх улюбленців показником престижу й достатку, селяни, не потребуючи екзотики, наділяють їх більшим практичним значенням: «...баба *Килина* вийшла з мазанки, гукнула псів. — *Гей, Чубчику! Рудий! Ану за мною!.. Шукайте! Шукайте! Десь він поряд... Чую... Рудий* першим загавкав, потім заскавчав тихо, мов заплакав» [6, с. 67–68]; «— *Не тривожся, дитино... Рудий із Чубчиком до тебе нікого не допустять*» [6, с. 145]. Собак у селі люблять не за рідкісну породу чи породу, а за здатність охороняти будинок, за їхню відданість хазяїну, за можливість піклуватися про них і взагалі за те, що вони живуть поруч і спроможні розуміти почуття людини та співпереживати: «*Спершу Рудого й Чубчика побачила. До них. Пси відбігли, голови поопускали*» [6, с. 146]. У романі Люко Дашвар не тільки персонажі сприймають свійських тварин як членів родини, а й поведінка самих тварин свідчить про те, що вони самі себе такими вважають, ніби ставлячись до хазяїв поблажливо: «Баба *Килина* гріла старі кістки на сонці біля мазанки. *Поряд нерівно дихали два старезні, як сама Килина, пси. — Рудий! Чубчику! Гости до нас, — мовила Килина. Пси слухняно підвели голови — і знову опустили: мовляв, із такою гостею, бабо, ти й без нашої допомоги впорасишся*» [6, с. 22].

Для найменування зооперсонажів авторка використовує пропріалізовані апелятиви-означення. Кінопоетоніми *Рудий* і *Чудний*, згідно із класифікацією, запропонованою дослідницею Я. М. Шебештян, відносимо до зоопоетонімів, пов'язаних із апелятивами первісно-прикметникової та діеприкметникової семантики, в тому числі співвідносних із апелятивами, які вказують на специфічні ознаки забарвлення (*Рудий*), та з апелятивами, що окреслюють внутрішні риси (*Чудний*). Кінопоетонім *Чубчик* належить до зоопоетонімних одиниць, мотивованих апелятивами, які вказують на специфіку покриву. Крім зоопоетонімів, зумовлених апелятивами, у своїй класифікації Я. М. Шебештян виділяє літературно-художні зооніми, «зумовлені іншими класами *nomina propria*, які майже всі ґрунтуються на одиницях антропонімікону та відповідно розподіляються на імена чоловічих та жіночих особин» [11, с. 8]. Саме до цієї підгрупи зараховуємо поркопоетонім *Микитка*, яким поіменований хряк із твору «Молоко з кров'ю», — гордість хазяїна, майже його товариш: «...потім екскурсія у загородку, де живе хряк *Микитка*, і прямо там знову — за значного хряка...» [5, с. 84]; «...розчулився Тарас Петрович, уявляючи, як страждає рідний хряк у дідовому авті...засумував Тарас Петрович. — Він же застряг. Його якось звільнити треба...» [5, с. 216]. Онучка Тараса Петровича так само ставиться до дідового улюбленця з ніжністю: «...Ларка вийшла і посунула до хряка. — Ходи, ходи, мій маленький! Ходи, ходи, моя ластівка... — хряка умовляє» [5, с. 222].

Коня в романі «Село не люди» названо *Голубчиком* — зоопоетонімом, співвідносним із особовою невласною назвою [11, с. 8]. Використання в ролі гіппопоетоніма слова, яким ласкаво звертаються до кого-небудь [8, с. 119], демонструє тепле ставлення до тварини, яка після страшної пожежі в селі ходила такою само неприкаяною, як і шанівці, що «вешталися коло своїх згарищ»: «Півтора десятка справних хат вигоріли до останку. Вулицею імені Леніна бігали перелякані кролі, за ними ганялися шанівські коти із собаками, блукали отетерілі, мов конопель нажерлися, корови, сахався від усіх кінь *Голубчик*» [6, с. 182]. Цим зворушливим гіппопоетонімом письменниця показує, що до коней у селі ставляться з особливою прихильністю, адже кінь для селянина — і вірний друг, і помічник по господарству.

Один раз у «Молоці з кров'ю» вживається множинна форма кінопоетоніма для узагальнення образу собаки, який точно є в кожному

селянському дворі: «Було село. Та скоро перетвориться на котеджне містечко... Захочете з тваринками цяцкаться — вони вам своїх *Шариків* підкинуть» [5, с. 9].

Тему вільної поведінки як члена родини продовжує собака з роману «Мати все». Персонажі цього твору занадто зайняті собою, тому їм не до домашніх улюбленців, а єдиний зоопоетонім — кінопоетонім *Лакі* (2 слововживання) — трапляється в епізоді у розділі під назвою «Замість прологу»: «Потік — хазяїн собаку не вижене. А собака хазяїна — на раз! Верескливо, мале, на ніжках-сірничках, чимдуж тягнуло літніх чоловіка й жінку до чорного целофанового мішка... — *Лакі, Лакі!* — ту вошу просять. — Та зупинись уже!» [4, с. 7]. Описувана собака — вже не «селянка», а «киянка» — відповідно, й кличку їй підібрано вигадливу, що в перекладі з англійської означає «удачливий, щасливий».

У романі Лариси Денисенко «Кавовий присмак кориці» використано 9 зоопоетонімів із варіантами (27 слововживань), з них 5 інсектопоетонімів (7) (*Kiss* (1), *Поцілунок* (1), *Веселка* (1), *Жужу* (1), *Зелене Ікло* (3)), 3 кінопоетоніми (18) (*Ланселот* (1), *Ланс* (16), *Тонік* (1)), 1 фелопоетонім (2) (*Мартин* (2)). Протагоністка Аліса, яка не підлаштовується під загальноприйняті норми соціуму, й тварин тримає незвичайних: «У Аліси мешкала «свята трійця»: гусениця, сарана та п'явка» [2, с. 33]. Інсектопоетонім *Веселка*, яким іменовано гусеницю, за класифікацією Я. М. Шебештян, мотивований апелятивом, який указує на специфічні ознаки забарвлення, та якоюсь мірою на внутрішні риси, щодо яких іронізує головний герой, закоханий у хазяїнку цієї «свійської» тварини: «...була вона яскрава, смугаста, в жовтогарячі та чорні смуги... Вона мала прізвисько, її звали *Веселкою*. Звісно, що на своє ім'я вона не звертала жодної уваги... Я не знаю, чи можна застосовувати щодо гусениці такого епітета, як «цілком мила істота», але вона саме такою і була» [2, с. 33]. Для сарани обрано інсектопоетонім на індіанський лад, у який авторка закладає асоціативний смисл, — у сарані «зламали неформального лідера, такого пробачити він не міг»: «Сарана теж мешкала в банці. У неї також було прізвисько — *Зелене Ікло*... У сарани був вибір, як у всіх нас...: померти чи почати жертви з ворожих рук... Політичний в'язень *Зелене Ікло*» [2, с. 34]. На думку Я. М. Шебештян, найменування тварини може виступати засобом відтворення дійсної картини світу, де тварина виявляє свою справ-

жню зоологічну сутність. Так, у зоопоедонімі для п'явки обіграється присмокування: «П'явку звали «*Kiss*», такий собі англійський *Поцілунок*... *Вкинеш йому м'яса, тільки — цмок, і нема кусня*» [2, с. 34].

Лабрадор батька головного героя має кличку *Ланселот (Ланс)*, яка, за класифікацією Я. М. Шебештян, належить до пропріальних одиниць, що дублюють імена відомих (історичних, міфічних, літературних) осіб. *Ланселот* — славнозвісний лицар із легенд про короля Артура й заснованих на них лицарських романах, чий образ уособлює вірність коханню. І пес вірний своєму хазяїнові: «*Довідка: Ланс — собака батька, повне ім'я — Ланселот...*» [2, с. 127]; «*...Ланс поставив дві лапи на коліна. «Не займай господаря», — кажуть його очі*» [2, с. 169]; «*Ланс — одноступень батька. Він не вийшов мене проважати*» [2, с. 177]. Але Ланс, незважаючи на свою відданість, відчуває себе членом родини та поводить з хазяїном на рівних: «*Батько, котрий читає моралі Лансові. Цікава картина. Хоча, визнаю, що було б набагато цікавіше, коли б Ланс читав нотації батькові... Він не хотів напружуватися та дослуховуватися до господаря. «Не зараз», — вираз його ніки був промовистий*» [2, с. 167]. Таким чином, за аналогією до зв'язків між антропоетонімами та зоопоедонімами роману «Село не люди», тут могла би вималюватися пара імен *Олег — Ланселот (Ланс)*, якби не той факт, що оповідь ведеться від особи Леся, який називає Олега *батьком*. Один раз у тексті разом із апелятивом *батько* вживається вокатив: «*Чий же, чий ти, батьку Олеже?*» [2, с. 223]. Кінопоедонім *Ланселот* створює навколо образу Олега романтичний колорит. Імена *Олег* і *Ланс* належать персонажам, які багато в чому подібні між собою: собака схожа на свого хазяїна й зовні («*Батько голоп'ятий у зім'ятих блакитних джинсах, але чистий і хрусткий, наче грудневий сніг. Його білий лабрадор Ланс визирає з кухні, всміхнена морда...*» [2, с. 92]), й за характером — при всій комфортності спілкування з ними відчувається, що вони зациклені на собі («*У батька дуже затишно, він дуже комфортна людина, він уміє слухати... Єдине що, інколи він тебе зовсім не чує, незрозуміло, про що він думає чи мріє, його погляд відсутній*» [2, с. 95]; «*Ланс тицяється в моє коліна мордою, висловлює свою до мене прихильність, а сам винохує, наче непомітно, чи є щось смачненьке на столі. А нічого немає, він прибирає трохи невдоволену пику...*» [2, с. 92–93]), й за поведінкою («*У батька прекрасний настрій, він жартує, по-дружньому торкається мене, він цілковито втішений... їжа для*

Ланса — святе, але мені він радіє, я чую удари його пружного хвоста по шпалерах» [2, с. 92]).

Благородного зооперсонажа пса *Ланселота* відтінює інший зооперсонаж — дворовий кіт із кличкою *Мартин*. Цей фелопоедонім ґрунтується на чоловічому імені, простонародність якого відповідає «статусу» описуваної тварини: «*Ніч муркоче безневим котом. Ні, це не ніч, це і є дворовий кіт Мартин, капловухий, чорний, злодійкуватий. Кіт Мартин кидає на нас свій хижий погляд...*» [2, с. 129].

На підтвердження характеристики Аліси як людини, що «*здатна творити, грати, вдавати*» і з якою не нудно (з точки зору Олега), та водночас ненормальної, «*щоб такого утнути*» (з точки зору Леся), авторкою введено зооперсонажа-муху на ім'я *Жужу*: «*...втягла звідкись муху і сказала: «Ви не проти, якщо я втоплю її у вашому коньяку? Це її остання воля, бідолашки. Її звуть Жужу...*» [2, с. 177]. М. М. Торчинський з-поміж інсектонімів виділяє власні назви різних комах, зокрема власні назви мух — мусконіми [9, с. 148]. Мотивованість цього мускопоедоніма можна розглядати двояко: з одного боку, він ґрунтований на реальному жіночому імені, яке у тексті набуває прозорого фоностилістичного потенціалу, а, з іншого боку, його можна вважати зумовленим одиницями відвигукової, віддієслівної семантики та звукогрою.

Поряд із певною кількістю антропоетонімів без персонажів у романі трапляється й кінопоедонім без зооперсонажа: «*Іван шукав тонік для джинсу, шукав його очима і примовляв: «тонік, тонік, тонік»... Алекс вирішив зробити з гіркуватого тоніка цуцика на ім'я Тонік, що біжить на крик господаря та гавкає: гав-гав-гав, аж потім стрибає на стіл*» [2, с. 119].

У романі Лариси Денисенко «Сарабанда банди Сари» налічуємо 34 зоопоедоніми з варіантами (229 слововживань), із них кінопоедонімів — 30 (212): *Адольф* (1), *Батерфляй* (6), *Террі* (121), *Террі-Батерфляй* (1), *Террік* (1), *Вазука* (8), *Вазука-сука* (1), *сука-Вазука* (4), *Жужу* (1), *Зі* (2), *Зігфрід Даніель Гійом Лорд Фаунтлерой де Шато* (3), *Зіггі* (17), *Зіг* (1), *Зізі* (5), *Зузу* (1), *Каріна* (4), *Каріша* (1), *Клеопатра* (1), *Кльопочка* (2), *Мотя* (1), *Оділь Фернанда Маніоза Дуфле* (1), *Оладка* (8), *Плямка* (2), *Фруфру* (1), *Цунамі* (2), *Цуна* (3), *Цуні-муні* (1), *Чарлі* (3), *Шикарний Янгол* (6), *Янгол* (3); фелопоедонімів — 3 (15): *Єремій* (13), *Єрьома* (1), *Інокентій* (1); інсектопоедонімів — 1 (2): *жаннадарки* (2).

як ґрунтовані на антропонімах. Певним чином мотиваційний стимул іменування тварини може бути визначений мірою запланованої автором участі імені зооперсонажа у творенні його образу та загалом у реалізації авторської ідеї. Ця формула успішно працює у досліджуваних романах: так, персоніфікованого, шанованого домашнього улюбленця нарікають зоопоетонімом, заснованим на реальному особовому імені, а тварина-друг, вірний помічник, із яким хазяїн почувається на рівних, «не образиться» на простішу кличку, зумовлену зовнішніми характеристиками.

Розглянувши зоопоетоніми як сюжетотвірні компоненти романів Люко Дашвар і Лариси Денисенко, ми дійшли певних **висновків**. Спільною у двох популярних «Л. Д.» сучасної української літератури є особлива майстерність в індивідуально-авторському назвотворенні. На фоні загальної обізнаності у письменниць чудово виходить скористатися залученням лексем із різних сфер життя, переробивши їх на такі варіанти зоопоетонімів, що відповідали би сутності зооперсонажа. Простежується така цікава тенденція: в романах, які традиційно описують життя села чи міста та мають завданням відобразити значущість стосунків між людьми, й уваги більше акцентується якраз на основному розряді поетонімів — антропоетонімах, а зоопоетоніми лише відтінюють власні імена людей, у той час як в іронічному творі, «модерновій» речі має місце незвична текстотвірна роль зоопоетонімів як важливого пласту пропріальних одиниць. У системі художнього цілого іронічного роману поетоніми цього розряду нарівні з антропоетонімами нетипово стають основною складовою вітопоетонімії твору.

Результати дослідження можуть бути використані в спецкурсах із поетонімології або з вивчення творчості обраних авторок. **Перспективним напрямом** роботи ми визначаємо подальший аналіз особливостей зоопоетонімії сучасної української прози.

Література

1. Горбач О. С. Використання зоонімів для створення сатиричного ефекту / О. С. Горбач // Лінгвостилістичні студії. — 2015. — Вип. 2. — С. 24–29.
2. Денисенко Л. В. Кавовий присмак кориці : [роман] / Л. В. Денисенко. — К. : Нора-Друк, 2011. — 240 с.
3. Денисенко Л. В. Сарабанда банди Сари : [роман] / Л. В. Денисенко. — К. : Нора-Друк, 2008. — 240 с.

4. Люко Дашвар. Мати все : [роман] / Люко Дашвар. — Х. : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. — 333 с.
5. Люко Дашвар. Молоко з кров'ю : [роман] / Люко Дашвар. — Х. : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. — 268 с.
6. Люко Дашвар. Село не люди : [роман] / Люко Дашвар. — Х. : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2010. — 270 с.
7. Мініна О. В. Структурно-семантичний потенціал зоопоетонімів у творі Кена Фоллетта «Світ без кінця» / О. В. Мініна // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. — 2013. — № 14 (273), ч. III. — С. 74–79.
8. Словник української мови: в 11 томах. — К. : Наукова думка, 1970–1980. — Т. 2. — 1971. — С. 119.
9. Торчинський М. М. Структура онімного простору української мови / М. М. Торчинський. — Хмельницький : Авист, 2008. — 550 с.
10. Шебештян Я. М. Зоонім як компонент архітектоники художнього тексту / Я. М. Шебештян // Studia Slavistica. Ономастика. Антропоніміка: зб. наук. статей / [відп. ред. Пахомова С. М., Джоганик Я.]. — Ужгород : Видавництво Олександри Гаркуші, 2009. — Вип. 9. — С. 337–345.
11. Шебештян Я. М. Сучасна українська літературно-художня зоонімія: функції, склад та структура: автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01 / Шебештян Я. М. — Чернівці, 2008. — 20 с.

References

1. Gorbach, O. S. (2015). Use of Zoopoetonyms for Creating a Satirical Effect. *Lingvostylistychni studiji*, Vol. 2, pp. 24–29.
2. Denisenko, L. V. (2011). *Coffee Flavor of Cinnamon : a novel*. K., Nora-Druk.
3. Denisenko, L. V. (2008) *Saraband of Sarah's Gang : a novel*. K., Nora-Druk.
4. Lyuko Dashvar (2010). *To Have Everything : a novel*. Kh., Knyzhkovyj Klub «Klub Simejnogo Dozvillya».
5. Lyuko Dashvar (2010). *Milk with Blood : a novel*. Kh., Knyzhkovyj Klub «Klub Simejnogo Dozvillya».
6. Lyuko Dashvar (2010). *Village Isn't People : a novel*. Kh., Knyzhkovyj Klub «Klub Simejnogo Dozvillya».
7. Minina, O. V. (2013). The structural and semantic potential of zoopoetonyms in Ken Follett's work «The World Without End». *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka*, № 14 (273), Ch. III, pp. 74–79.
8. *Ukrainian Language Dictionary*, Vol. 2 (1971). — K. : Naukova Dumka.
9. Torchyns'kyj, M. M. (2008). *The Structure of the Onymic Space of the Ukrainian Language : a monography*. Khmel'nyts'kyj, Avist.
10. Shebeshtyan, Ya. M. (2009). Zoonym as a Component of the Architectonics of Art Text. *Studia Slavistica. Onomastics. Antroponimics*, Vol. 9, pp. 337–345.

11. Shebeshtyan, Ya. M. (2008). Modern Ukrainian Literary-art Zoonimy: Functions, Composition and Structure, Degree Thesis, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University.

КОЗЛОВСКАЯ Дарья Валерьевна

выпускница аспирантуры кафедры украинского языка
Донецкого национального университета имени Василя Стуса;
тел.: + 38 (066) 773–75–50; e-mail: kozlovskayadv@meta.ua;
ORCID ID: 0000–0002–5731–5375

РОЛЬ ЗООПОЭТОНИМОВ В РОМАНАХ ЛЮКО ДАШВАР И ЛАРИСЫ ДЕНИСЕНКО

Аннотация. В статье проанализированы особенности функционирования зоопозитивов в романах Люко Дашвар и Ларисы Денисенко. Зоопозитивы, функционирующие в текстах, реализуют свои выразительные возможности, получая разнообразную смысловую нагрузку. **Целью** исследования является анализ роли зоопозитивов в романах Люко Дашвар и Ларисы Денисенко, что предусматривает решение следующих научных **задач**: выделить зоопозитивы в текстах; классифицировать их по мотивационному стимулу именованию; раскрыть их смысловую нагрузку. **Объектом** исследования является зоопозитивия романов Люко Дашвар «Село не люди», «Молоко с кровью», «Иметь всё» и Ларисы Денисенко «Кофейный привкус корицы», «Сарабанда банды Сары», а **предметом** — роль зоопозитивных единиц в сюжете произведения. В исследовании использован **метод** анализа, описательный и контекстуально-интерпретационный **методы**. Среди зоопозитивов исследуемых романов нами зафиксировано 50 единиц 5 групп, описаны их структурные, семантические и стилистические особенности. В **результате** исследования установлено, что в произведении имя животного, кроме выполнения функций ознакомления с ним читателя, определения зооперсонажа и участия в создании образа, выступает средством художественного воплощения авторского мировоззрения и реализации ономастического потенциала писательниц. Сделаны **выводы** о том, что выбор имени для зооперсонажа преимущественно детерминирован элементами тематики романа и спецификой сюжета.

Ключевые слова: витопозитивия, поэтоним, зоопозитив, зооперсонаж, мотивационный стимул именованию, смысловая нагрузка.

Darya V. Kozlovska

Graduate Post-graduate of Department of Ukrainian Language
of Vasyl' Stus Donetsk National University;
tel.: + 38 (066) 773–75–50; e-mail: kozlovskayadv@meta.ua;
ORCID ID: 0000–0002–5731–5375

THE ROLE OF ZOOPOETONYMS IN LYUKO DASHVAR'S AND LARISA DENISENKO'S NOVELS

Summary. Being based on the Ya. M. Shebeshtyan's classification, we categorize the bulk of described zoopoetonyms as motivated by appellatives (namely, by the attributes marked by these appellatives), the rest — as grounded on antropoetonyms. In a certain way, the motivational incentive for naming an animal may be defined by the extent of the scheduled by the author participation of the zoocharacter's name in creating its image and in general in the implementation of the author's idea. This formula works successfully in the investigated novels: so, a personified, respected pet is deceived by zoopoetonym, based on a real personal name, and an animal friend, a faithful assistant, with which the owner feels «on an equal footing», «will not offend» on the simpler nickname, caused by external characteristics. **The purpose** of the study is an analysis of the zoopoetonyms' role in Lyuko Dashvar's and Larisa Denisenko's novels, that involves solving the following scientific **tasks**: to distinguish zoopoetonyms from the texts; to classify them according to the motivational incentive for naming; to reveal their semantic loading. **The object** is zoopoetonymy of Lyuko Dashvar's novels «Village Isn't People», «Milk with Blood», «To Have Everything» and Larisa Denisenko's novels «Coffee Flavor of Cinnamon», «Saraband of Sarah's Gang» and **the subject** — the role of zoopoetonymic units in plot of the work. In the investigation **the method** of analysis, descriptive and contextual-interpretation **methods** are used. Among the zoopoetonyms of studied novels the 50 units of the 5 groups have been fixed by us, their structural, semantic and stylistic features have been described. As **a result** of the study, it has been found that in the work the animal's name, in addition to fulfilling functions of getting acquainted with it by the reader, outline of the zoocharacter and participation in the creation of the image, acts as a means of art embodiment of the author's worldview and the realization of the creative potential of the writers. It is **concluded** that the choice of a name for a zoocharacter is mainly determined by the elements of the subjects of the novel and by the specifics of the plot. **The practical value** of the investigation lies in the fact that its results can be used in special courses from poetonimology or from studying the creativity of selected authors. As **a perspective direction** of work, we determine the further analysis of features of zoopoetonymy of modern Ukrainian prose.

Key words: vitopoetonymy, poetonym, zoopoetonym, zoocharacter, motivational incentive of naming, semantic loading.